

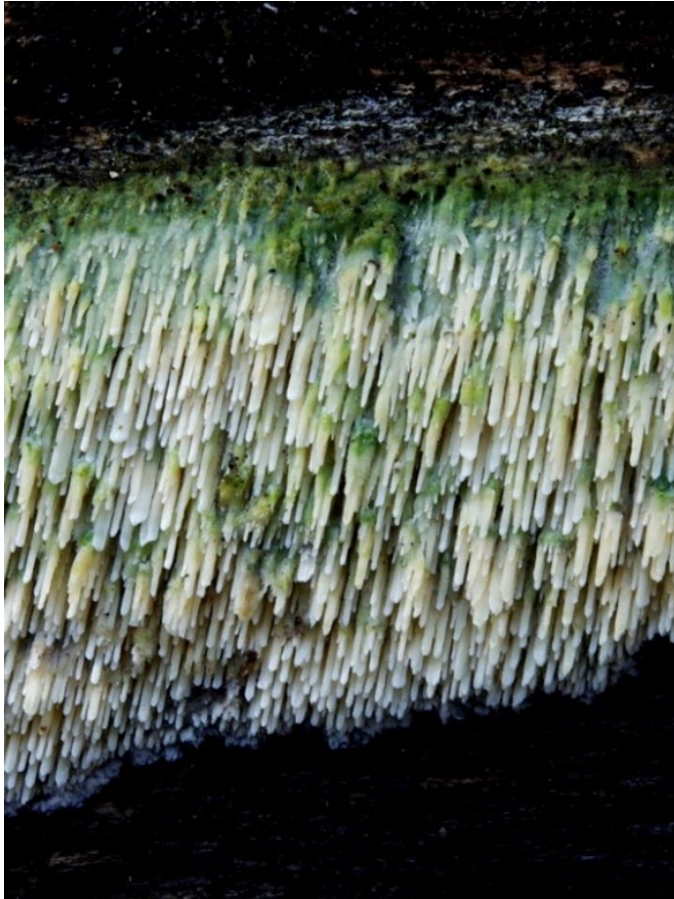
Haaparaspi

Asptagging

Radulodon erikssonii

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)



Luonnehdinta

Haaparaspin yksivuotinen, alustanmyötäinen itiöemä on keskikokoinen tai suuri. Nuorena se on vahamainen, kuivana kova mutta hauras. Haaparaspin alapinta on aluksi vaalea, mutta tummenee myöhemmin kerman tai vaalean okran väriseksi. Sen suurehkot, teräväkärkiset piikit ovat noin 1–3 mm pitkiä. Ne ovat puikkomaisia tai tyvestään leventyneitä ja litistyneitä. Piikit ovat melko tiheässä, ja vanhemmiten ne usein kimppuuntuvat.

Elinympäristö ja levinneisyys

Haaparaspi kasvaa pohjoisessa napapiirille saakka kaatuneissa, järeissä, kuorettomissa haavoissa, jotka ovat maassa tai nojallaan muita puita vasten. Itiöemät muodostuvat kaatuneiden puiden sivu- tai alapinnoille. Kasvupaikat ovat yleensä kuusivaltaisissa vanhoissa metsissä. Haaparaspia esiintyy melko laajalla alueella, mutta Suomen länsiosasta ja Pohjois-Suomesta se puuttuu.

Nykytila ja uhkatekijät

Haaparaspin uhanalaisuus johtuu aarnioiden ja suurten kuolehien haapojen vähydestä. Lajia uhkaavat lahoppuun väheneminen ja metsien puulajisuhteiden muutokset, kun kasvu- alustaksi sopivien haapojen määrä metsissä vähenee.

Hoitosuositukset

Haaparaspin esiintymispaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle ja esiintymispaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä. Lähialueilla tulisi säästää haavat, myös kuolleet ja huonokuntoiset puut, koska haaparaspi vaatii jatkuvaa suurten haapojen läsnäoloa. Runsaslahopuustoisten metsien vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.

Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009: Aphyllophoroid fungi of Finland. Norrlinia 19:1–223.

Kuva: Jorma Pennanen